

Njegove podobe v stenah bodo živele večno

Spoznal sem ga leta 1981 v Rimskih Toplicah. Pri služenju vojaškega roka na Pokljuki sem si pri igranju nogometa zlomil nogo, tri mesece sem preživel z *gipsom* in na koncu so me poslali na okrevanje v vojaško zdravilišče v Rimske Toplice. Vedel sem, da tu nekje stanuje, in že drugi dan po prihodu sem ga spoznal, saj je bil redni *gost* zdravilišča. Medtem ko smo mi okrevali v notranjosti, ga je on *obdeloval* z zunanje strani. Vsak dan je plezal sem ter tja po mogočnem obzidju.

Z berglami sem odšel pod obzidje in ga v zadregi vprašal, ali je Franček. Nasmejale se je in rekel, da bo držalo, in zadrega je popustila. Med pogovorom sem spoznaval njegovo preprostost, odprtost in mehko srca. Povabil me je domov, potrpežljivo je hodil pred menoj, ko sva počasi stopicala proti prvemu bloku nedaleč od zdravilišča. Vstopila sva

v njegovo majhno stanovanje, kjer sem takoj spoznal, da se v njem skriva tudi umetniška duša; polno raznih kamnov, kristalov in rezbarij iz lesa je bilo po policah in po stenah je viselo vse polno slik gora. Na mizi je imel kup črno-belih fotografij, ki mi jih je takoj ponudil na ogled. Radovedno sem jih prelagal in ga sproti spraševal po vrisanih smereh.

*Franček Knez
v Hudičevi zajedi v Fitz
Royu leta 1983
Foto: Silvo Karo*

Franček Knez v Cerro Torre leta 1986
Foto: Silvo Karo

Začel je pripovedovati o svojih prvenstvenih vzponih. Poslušal in gledal sem kot otrok, ki prvič poslušava pravljico. Obraz mu je žarel, na njem je bilo videti še ostanke garanja iz južne stene Lotseja, iz katere se je pravkar vrnil. Tudi o tem mi je veliko povedal, a zelo resno. Nič čudnega, to je bilo njegovo najbolj tvegano početje v visokih gorah, ko je bila celotna odprava že na pragu obupa, je *potegnil* do roba stene. To zgodbo mi je kasneje še večkrat povedal, a vedno s precejšnjo resnostjo, nazadnje lani, ko smo bili pri njem z Bernadette McDonald, ko ga je intervjuvala za revijo *Alpinist*. Tudi po 35 letih jo je povedal z enako resnostjo! To odpravo je vzel skrajno resno, pripovedoval mi je, kako je za trening tekkel iz Rimskih Toplic v tovarno Emo v Celje, kjer je bil zaposlen, in seveda tudi nazaj. V njegovi družbi mi je mesec zdravljenja v Rimskih Toplicah kar prehitro minil. Domov sem se vrnil z veliko novih spoznanj in novim prijateljem.

Franček, Silvo in Johan na Fitz Royu leta 1983
Arhiv Silva Kara

Prvič sva plezala skupaj za prvomajske praznike leta 1982 v Paklenici, padla je prvenstvena smer Lažnivka in prvič sem ga imel priložnost videti v steni. Že res, da ti alpinistična šola da nekaj osnov, a študij je treba nadaljevati pri mojstrih – in on je bil takrat največji.

Prišla so nora osemdeseta, ki jim je diktiral tempo, in vsi smo si želeli plezati tako dobro kot on. Bil je guru razvoja slovenskega alpinizma. Z načrtnim treningom in intenzivnostjo plezanja v gorah je dal alpinizmu športni pečat. To so bili časi, ko smo vsi sanjali, da bi lahko postali profesionalni plezalci kot nekateri na zahodu, da bi lahko samo plezali. Vem, da je prejel nekaj lepih obljub, a dlje organizacija ni zmogla. Na koncu je ostal v tovarniški službi in s popoldanskim *fušanjem* višinskih del *fural* alpinizem na visokih obratih in dal misliti profesionalcem z zahoda. Tem je v strgani trenirki in volnenem puloverju leta 1982 demonstriral Eigerjevo

Franček Knez v severni steni Šit
Foto: Silvo Karo

klasično smer v šestih urah, leto kasneje pa še Bonattijev steber v Druju v vsega dveh urah in pol. Potem smo se našli! Trije mušketirji so nas kmalu poimenovali skupaj z Janezom Jegličem - Johanom. Odlično smo se ujeli, morda je k temu prispevalo tudi to, da nihče od nas ni odraščal v izobilju, vsi smo morali že mladi poprijeti za delo in živeli smo skromno; ta socialni čut nas je povezoval in plemenitil. Sledile so intenzivne priprave za našo prvo skupno odpravo v Patagonijo. Zimski vzponi, poleti smo obdelovali Julijce in za finale izvedli maraton. Iz Vrat smo jo ponoči *užgali* po novi Direktni grapi na Cmir in v sestopu na drugo stran pod Vrbanove špice splezali še eno. Dan kasneje je sledilo sistematično obdelovanje 200 metrov visokega ostenja obeh Vrbanovih špic, šlo je v glavnem solo, le tu pa tam smo razvili štrik. *Šilt* je trajal do večera, ko smo pod milim nebom prespali, tako da zjutraj ni bilo daleč na delo. Drugi dan smo končali že popoldne in sestopili

po dolini Za Cmirom v Vrata. V dveh dneh smo *naštepali* 19 prvenstvenih. Veliko smeha je bilo, ta nas je bodril in nam vlival energijo, ki se je v ogromnih količinah pretakala med nami. V začetku novembra 1983 smo odrinili v Patagonijo na Fitz Roy. Tu smo se še bolje spoznali, idej in ciljev je bilo vsak dan več. Po Fitz Royu je sledil Cerro Torre, pa Torre Egger, vmes smo se pripravljali v domačih Julijcih. Veliko zgodb smo sestavili skupaj, kar nekaj sem jih popisal v svoji prihajajoči knjigi. Ko sem mu letos poleti povedal, da jo končujem in bom vesel, če mi bo napisal nekaj za zadnjo stran, je bil takoj za. Stavek, ki mi ga je poslal po sporočilu, je bil kratek in jedrnat: "Skozi podobe sten se zazreš v devet življenj." Dragi Franček, tvoje podobe v stenah bodo živele večno, nisi jim pustil le smeri, dal si jim tudi duha, ta se bo še dolgo valil po stenah in buril domišljijo naslednjim generacijam. Hvala ti, da smo lahko del *ta strmega* vzpona v življenju preživeli skupaj! ●